

Motion till riksdagen 2020/21:3722

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

med anledning av skr. 2020/21:7 Strategi för den arktiska regionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer aktiv svensk Arktispolitik och ett nytt strategiskt förhållningssätt till de geopolitiska utmaningarna i Arktis och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska värna och skydda Atlantförbindelserna i händelse av ökade spänningar, upprätthålla navigationsfriheten samt värna skyddet av Atlantkablarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I ismältningens spår tydliggörs kopplingen mellan klimatförändringar och militär säkerhet. Det ställer högre krav på en mer aktiv svensk Arktispolitik och ett nytt strategiskt förhållningssätt till de geopolitiska utmaningar som vi möter i regionen.

Moderaterna anser att en svensk Arktisstrategi ska ta ett sammanhållet grepp om de många utmaningar vi möter i regionen för att värna miljö, välstånd och handel liksom människors levnadsvillkor och möjlighet att säkra sina inkomster. Försvars- och säkerhetspolitiken utgör i sammanhanget en viktig grund. Sverige behöver ett långsiktigt strategiskt förhållningssätt till en region i förändring.

Mycket har hänt sedan senast då det togs fram en strategi inför det svenska ordförandeskapet i Arktiska rådet 2011. Det ryska agerandet i vårt närområde har fortsatt utvecklats i en aggressiv riktning och Ryssland utmanar själva grundvalarna i den europeiska säkerhetsordningen. Samtidigt blir de kinesiska maktambitionerna i Arktis alltmer påtagliga och utmanar nordiska intressen.

Den nuvarande ryska regimen drar sig inte för att använda militär makt mot sina grannländer, vilket Georgien och Ukraina fått erfara. Samtidigt har Ryssland under senare år agerat alltmer vårdslöst även kring vårt nordliga territorium. Ryska störningar

av luftfartens GPS-system på Nordkalotten utgör ett exempel, med allvarliga risker för inte minst det civila flyget. Den ryska inriktningen i Arktispolitiken är tydlig i sin strävan att kontrollera Nordostpassagen, sjövägen norr om Europa och Asien, så långt som möjligt, till havs såväl som i luften. Arktis utgör därtill en central plats för de ryska kärnvapnen och dess andraslagsförmåga – av stor betydelse för landets säkerhetsdoktrin.

Därtill har Kina under senare år tydliggjort sina arktiska ambitioner. Det alltmer offensiva agerandet motiverat utifrån termer av att vara en ”nära-Arktisstat” ställer nu centrala frågor om Pekings syn på havsrätten, mellanstatliga samarbeten och internationella normer på sin spets. Det kan noteras att den kinesiska synen på Arktis som ett för världen gemensamt arv skiljer sig avsevärt från hur man ser på det Syd kinesiska havet. Den kinesiska viljan att påverka utvecklingen i regionen har tydliggjorts än mer under de senaste åren tillsammans med Ryssland såväl som på egen hand, bl.a. med lanseringen av en ”polar sidenväg”. Island, Grönland och Färöarna påverkas nu allt tydligare av kinesiska maktambitioner. Kina investerar i telekominfrastruktur och mineralutvinning liksom ambitionen är tydlig att förvärva hamnar och upprätta flygfält.

Att mejsla fram en hållning gentemot Folkrepubliken Kina är av stor vikt. Det gäller att vägledas av insikten att det inte bara är en enpartistat med allt vad det innebär när landet agerar hemmavid i Asien utan också när vi möter det i olika former i Sverige och övriga Europa.

I ett nytt geopolitiskt landskap som tydligt sätter sin prägel på Arktis ställs viktiga frågor om politiskt ledarskap och sammanhållning på sin spets. Först och främst behöver Sverige ägna ett större intresse och engagemang för vårt norra närområde när det nu ges en ökad försvars- och säkerhetspolitisk betydelse givet andra aktörers ekonomiska och militära intressen. Det inbegriper mer samarbeten och mer resurser, inte minst avseende försvaret.

Den militära uppbyggnaden i Arktis har initierats av Ryssland, som bygger upp sina militära resurser i stor omfattning. Det handlar dels om skyddet av eget territorium men även ambitionen att projicera till området. De ökande strategiska spänningarna i och kring Arktis påverkar även Sveriges säkerhet. Om ett annat nordiskt eller europeiskt land skulle utsättas för ett väpnat angrepp så kommer det även att påverka Sverige. I ljuset av de ökande strategiska spänningarna behöver Sverige ett väsentligt starkare försvar som både kan verka krigsavhållande samt bidra till säkerhet och stabilitet i vårt närområde. Det är därför nödvändigt att Försvarsberedningens förslag genomförs och finansieras fullt ut vid höstens försvarsbeslut. Den osäkra utvecklingen i Sveriges närområde tydliggör också behovet av ett svenskt Natomedlemskap.

De säkerhetspolitiska utmaningar som vi möter i norr ställer även viktiga frågor om hur vi värnar och skyddar de för Sveriges välfärd avgörande Atlantförbindelserna i händelse av ökade spänningar. Upprätthållandet av navigationsfriheten är i detta sammanhang centralt. Så även skyddet av de många Atlantkablar som binder samman våra kontinenter. En aktiv svensk politik är en viktig förutsättning för vår långsiktiga förmåga att stå emot icke-demokratierna Ryssland och Kinas ambitioner att sätta sin prägel på utvecklingen i Arktis och i den nordligaste delen av Europa.

Sverige måste kunna förhålla sig mer långsiktigt och strategiskt, värna banden till våra grannländer, USA och Kanada samt inse att situationen i Arktis i dag ser helt annorlunda ut än tidigare.

De ökade utmaningarna i norr har under senare tid även adresserats av flera länder runt om i Europa. Tillsammans med övriga Norden har Sverige här en viktig uppgift att främja fördjupad kunskap och engagemang kring utvecklingen i Arktis, inte minst i

förhållande till Storbritannien, Tyskland och Frankrike. Länder som själva utarbetat egna arktiska strategier som avslöjar hur viktigt denna del är för gemensam säkerhet. Med Storbritanniens utträde ur EU är det viktigt att finna nya format.

Uppvärmningen i Arktis, betydligt högre än det globala genomsnittet, tydliggör klimatförändringarnas negativa konsekvenser för fred och säkerhet, människors levnadsvillkor såväl som ekosystemet. Moderaterna anser att den nya svenska Arktisstrategin ska ta ett sammanhållet grepp om de många utmaningar vi möter i regionen för att värna miljö, välbefinnande och handel liksom människors levnadsvillkor och möjlighet att säkra sina långsiktiga försörjningsmöjligheter från t.ex. jakt och fiske. Sverige ska verka för att en förväntad framtida utvinning av naturresurser (olja, gas och andra mineraler) och användning av förnyelsebara resurser (bl.a. skog) sker på ett hållbart sätt, såväl miljömässigt som ekonomiskt och socialt.

Hela Sverige är beroende av en väl fungerande och trygg elförsörjning. Etablering av energiintensiv verksamhet så som serverhallar, fossilfri stålproduktion eller liknande kräver stora mängder el och all fossilfri elproduktion måste bidra. Ett ensidigt fokus på förnybar energi riskerar att leda till att nya industrietableringen inte kan genomföras. Mot bakgrund av detta måste vindkraften, vattenkraften och kärnkraften bidra. Moderaterna bedömer därför att Sveriges energipolitiska mål måste omformuleras till att innefatta fossilfri elproduktion, och inte endast ha ett ensidigt fokus på förnybarhet.

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Magdalena Schröder (M)

Tobias Billström (M)

Jessika Roswall (M)

Margareta Cederfelt (M)

Boriana Åberg (M)

Cecilia Widegren (M)

Pål Jonson (M)